

Kopīgais ekspertu atzinums studiju programmas licences saņemšanai
studiju virziena ietvaros

STUDIJU PROGRAMMA

**Profesionālā bakalaura studiju programma
“Arodveselība un drošība darbā”**

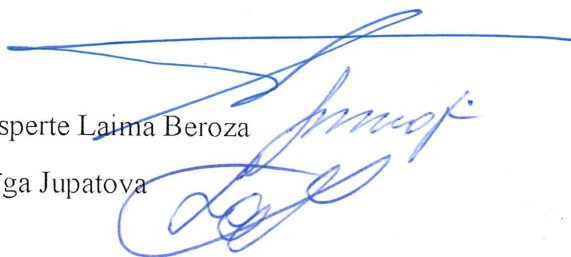
kods 42862

Latvijas Universitāte

Eksperti rekomendē **licencēt** studiju programmu.

Eksperti:

1. Eksperts Dr. silv., asoc. prof. Linards Sisenis
2. Latvijas Darba devēju konfederācijas deleģētā eksperte Laima Beroza
3. Latvijas Studentu apvienības deleģētā eksperte Līga Jupatova

Datums 04.04.2019.

Informācija par ekspertiem

Vārds	Linards	Uzvārds	Sisenis
Darbavieta	Latvijas Lauksaimniecības universitāte	Amats - Meža fakultātes asoc. prof., dekāns	
Grāds/ profesionālā kvalifikācija - Mežzinātņu doktors			
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			

Latvijas Darba devēju konfederācijas deleģētā eksperte			
Vārds	Laima	Uzvārds	Beroza
Darbavieta	Latvijas Darba devēju konfederācija	Amats - darba aizsardzības eksperte	
Grāds/ profesionālā kvalifikācija – profesionālais maģistra grāds darba aizsardzībā, darba aizsardzības vecākais speciālists, kompetents speciālists darba aizsardzībā			
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			

Latvijas Studentu apvienības deleģētā eksperte			
Vārds	Līga	Uzvārds	Jupatova
Grāds/ profesionālā kvalifikācija - nav (vēl studē Rīgas Tehniskajā universitātē)			
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			

Vizīte uz augstskolu/ koledžu	Datums
Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā veiktajiem novērojumiem un šādiem avotiem	<p>1. Latvijas Universitātes (LU) 2018. gada 21. decembra iesniegums Nr. LU-A-A20/1131 "Iesniegums studiju programmas "Arodveselības un drošība darbā" licencēšanai" un tā pielikumi, studiju programmas raksturojums saņemts Akadēmiskās informācijas centrā (AIC) 21.12.2018.</p> <p>2. LU precizētais 2019. gada 22. februāra iesniegums Nr. LU-7-41/337 "Iesniegums studiju programmas "Arodveselības un drošība darbā" licencēšanai" saņemts AIC 22.02.2019.</p> <p>3. LU 2019. gada 22. februāra papildinformācija saskaņā ar 23.01.2019. AIC papildinformācijas vēstuli Nr. 2019/11-018 saņemta AIC 22.02.2019.</p>

	<p>4. LU elektroniski iesniegtā papildinformācija par prakses organizēšanu saskaņā ar ekspertu lūgumu saņemta AIC 11.03.2019.</p> <p>5. 27.02.2019. Latvijas Arodslimību ārstu biedrības viedoklis par studiju programmu saņemts AIC 05.03.2019.</p> <p>6. 12.03.2019. SIA Sertifikācijas centra viedoklis par studiju programmu saņemts AIC 15.03.2019.</p> <p>7. Publiski pieejams likums "Darba aizsardzības likums" spēkā ar 01.01.2002. https://likumi.lv/doc.php?id=26020</p> <p>8. Latvijas Universitātes mājas lapā publiski pieejamā informācija par studijām https://www.lu.lv/</p> <p>9. Publiski pieejamas prioritātes darba drošībai un veselībai Eiropā 2013. – 2020. gadam: https://osha.europa.eu/en/tools-and-publications/publications/reports/priorities-for-occupational-safety-and-health-research-in-europe-2013-2020</p>
--	--

Informācija par studiju programmu

1.	Augstskolas vai koledžas nosaukums	Latvijas Universitāte (LU)
2.	Studiju virziena nosaukums	Iekšējā drošība un civilā aizsardzība
3.	Studiju programmas studiju virzienā	<p>1. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Darba aizsardzība" (41862).</p> <p>2. Profesionālā maģistra studiju programma "Darba vides aizsardzība un ekspertīze" (47862)</p>
4.	Studiju programmas nosaukums	Profesionālā bakalaura studiju programma "Arodveselība un drošība darbā"
5.	Studiju programmas izglītības klasifikācijas kods	42862
6.	Studiju programmas īstenošanas valoda	Latviešu
7.	Studiju programmas īstenošanas veids un forma (arī tālmācība)	<p>Pilna laika klātienes studijas 4 gadi</p> <p>Nepilna laika klātienes studijas 4 gadi un 5 mēneši</p>
8.	Studiju programmas īstenošanas vieta	LU Ķīmijas fakultāte, Jelgavas iela 1, Rīga
9.	Iegūstamais grāds vai profesionālā kvalifikācija vai iegūstamais grāds un profesionālā kvalifikācija (kods profesiju klasifikatorā)	Profesionālā bakalaura grāds darba aizsardzībā un profesionālā kvalifikācija "Darba aizsardzības vecākais speciālists"

I. Studiju programmas izveides pamatojums un atbilstība studiju virzienam un augstskolas vai koledžas stratēģijai

Novērtējot kritēriju, lūdzam analizēt šādus aspektus:

- 1. Studiju programmas izveides pamatojums un izstrādes process;*
- 2. Studiju programmas atbilstība augstskolas/ koledžas studiju virzienam un augstskolas/ koledžas stratēģijai;*
- 3. Studiju programmas atbilstība nozares tendencēm Eiropas Savienības valstīs un pasaulē;*
- 4. Studiju programmas attīstības perspektīvas.*

Analīze

1. Studiju programmas izveides pamatojums un izstrādes process.

Latvijas Universitāte studiju programmas raksturojumā norāda uz studiju programmas nepieciešamību, atsaucoties uz Eiropas Komisijas ziņojumu par Eiropas Savienības (ES) stratēģiskajām prioritātēm 2014. – 2020. gadam, kuras norāda uz darba drošības un veselības darbā uzlabošanu, un ir norādīts par prioritāti attiecībā uz nepieciešamību palielināt jauno tehnoloģiju ieviešanu darba vietās. Studiju programmas mērķis ir sagatavot kvalificētu darba aizsardzības speciālistu.

Licencējamā programma tiek salīdzināta ar šobrīd vienīgo Latvijā īstenoto otrā līmeņa profesionālo bakalaura studiju programmu “Drošības inženierija” Rīgas Tehniskajā universitātē. LU programma fokusēsies uz padziļinātāku cilvēka fizioloģiju, biomehāniku, ergonomiku, psiho-emocionālajiem aspektiem, nevis uz fiziku, matemātiku un ugunsdrošību. Klātienes tikšanās laikā studiju programmas izstrādātāji atzina, ka ir bijušas sarunas ar darba devējiem par šo studiju programmu un visi nozares pārstāvji atzina, ka ir trūkums pēc labiem un kompetentiem darba drošības speciālistiem. “Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas” pārstāvis tikšanās laikā norādīja, ka ilgāku laiku ir atvērta darba piedāvājuma vakance darba drošības speciālistam, bet saņemti pieteikumi no kandidātiem ar zemu kompetenci.

Vizītes laikā starp ekspertiem, studiju programmas mācībspēkiem un darba devējiem vairākas reizes tika norādīts uz nepieciešamību apgūt darba drošības speciālistam nepieciešamās komunikācijas prasmes un kritisko domāšanu. Atbalsta vēstules ir sagatavojuši un uz tikšanos ar ekspertiem ieradās un izrādīja atbalstu programmas īstenošanai un prakšu vietu nodrošināšanai darba devēji no SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīcas”, “Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta”, Kompetentās institūcijas “Darba Aizsardzības Administrācija”, SIA “Ceļumeistars”, A/S “Rīgas piena kombināta”, SIA “Grifs AG” un SIA “MK Safe”.

Ir saņemts darba devēju atbalsts, ko apliecina to sagatavotās un iesniegumam pievienotās atbalsta vēstules (pievienotas pielikumos LU iesūtītajā sākotnējā informācijā). Klātienes tikšanās laikā visi darba devēji atkārtoti atzina, ka ir gatavi apmācīt studējošos un nodrošināt prakses vietas studiju laikā.

2. Studiju programmas atbilstība augstskolas studiju virzienam un augstskolas stratēģijai.

Profesionālā bakalaura studiju programma “Arodveselība un drošība darbā” (42862) (studiju programma) ir aktuāla un izveidota, lai nodrošinātu studiju programmu pēctecību, jo LU studiju virziena “Iekšējā drošība un civilā aizsardzība” ietvaros jau tiek īstenota pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma, kā arī profesionālā maģistra studiju programma. Līdz ar to jaunizveidotā studiju programma ir plānota kā loģisks turpinājums, dodot iespēju pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas absolventiem (galvenokārt personām, kas šo programmu ir apguvušas LU

reģionālajās filiālēs) studijas turpināt, studijas uzsākot jaunizveidojamās studiju programmas 4. vai 5. semestrī (pēc individuālā studiju plāna). Tāpat studiju programma nodrošinās studiju iespējas darba aizsardzības jomā personām ar vidējo vai vidējo profesionālo izglītību, turklāt, tā kā joma ir starpdisciplināra, tad šajā studiju programmā vienīgais uzņemšanas kritērijs ir sekmīgi apgūta vidējā izglītība.

Īstenojot šo licencējamo studiju programmu, programmas absolventiem LU nodrošina gan tālākas studiju, gan pētnieciskā darba iespējas specialitātē saskaņā ar augstāk norādīto šim studiju virzienam atbilstošo profesionālo maģistra studiju programmu.

Programma ir izstrādāta saskaņā ar LU stratēģiju un tajā definētajiem mērķiem un uzdevumiem. Studiju programmas izstrādē ir plaši iesaistīts ne vien LU akadēmiskais personāls, bet arī dažādu tautsaimniecības nozaru eksperti darba aizsardzības jomā, tādējādi dodot iespēju programmā iekļaut plašu vispārējo un speciālo studiju kursu klāstu; turklāt šo kursu saturs ir veidots tā, lai sagatavotu vispusīgus, dažādām tautsaimniecības jomām piemērotus darba aizsardzības speciālistus.

Studiju programmas izstrādē ir analizēta arī citu valstu pieredze, analizē gūtās atziņas iestrādājot jaunizveidojamās studiju programmas saturā, līdz ar to var apliecināt, ka šīs programmas saturs atbilst darba aizsardzības tendencēm gan Latvijā, gan citviet pasaulē.

Tā kā gan darba devēji, gan darba ņēmēji arvien lielāku vērību pievērš darba un cilvēka aizsardzībai, turklāt saskaņā ar darba devēju viedokli nozarēm trūkst šīs jomas speciālistu, tad nevar apšaubīt programmas ilgtspēju un attīstības perspektīvas nākotnē.

3. Studiju programmas atbilstība nozares tendencēm Eiropas Savienības valstīs un pasaulē.

Būtiska loma studiju programmas izveidē ir orientēšanā uz sinerģijas nodrošināšanu starp izglītību, pētniecību, inovāciju un nodarbinātību, veidojot saiknes starp augstskolu un darba devēju. Vienlaikus tiek sekmētas darba aizsardzības speciālistu kompetences jauno darba jomu, organizācijas struktūru, darba vides riska faktoru analizē.

Eksperti vizītē ieguva informāciju, ka LU strādā pie programmas zināšanu bāzes paplašināšanas atbilstoši Latvijas un ES tautsaimniecības nozaru attīstībai, ko apliecina tautsaimniecības un sabiedrības vajadzības, sociālo partneru interese, situācijas analīze un pamatots nozares perspektīvu novērtējums.

Pārliecinošs pierādījums par studiju programmas mūsdienīgumu ir, ka studiju plānā ir ietverts nanotehnoloģiju drošības studiju kurss, un nanotehnoloģiju iespējas pakāpeniski tiek pilnveidotas. Tikšanās laikā ar LU vadošo pētnieci Janu Andžāni tika uzsvērts šis pozitīvais aspekts, un studējošie būs ieguvēji (t.i., tā būs papildu mācīšanās pieredze, jo būs iespēja redzēt nozīmīgu procesu sākumu un attīstību).

4. Studiju programmas attīstības perspektīvas.

Tikšanos laikā eksperti tika informēti, ka LU augstākās izglītības attīstībai ir izvirzījusi konkrētus mērķus: Latvijas un ES darba tirgus prasībām atbilstoša cilvēkresursu sagatavošana, esošās studiju programmas satura pilnveidošana, sekmējot studējošo vispārpielietojamo prasmju pilnveidi, tai skaitā, tādu studiju darba formu ieviešanu, kas ietver tautsaimniecības problēmjaudātājumu un sabiedrības vajadzību analīzi, kā arī sekmē inovatīvu produktu izstrādei nepieciešamo prasmju apguvi.

Klātienēs vizītes laikā eksperti guva informāciju par to, ka nākotnē studiju programma varētu tikta īstenota arī angļu valodā, jo ārvalstu studentu skaits palielinās, un pieejamā programma ir unikāla ar tās studiju kursiem, lai studenti no kaimiņvalstīm vai citām ES valstīm izvēlētos to apgūt. Ja tiks uzsākta šādas programmas īstenošana, jāņem vērā, ka dažādās valstīs darba aizsardzības normatīvais regulējums var atšķirties.

Secinājumi, norādot stiprās un vājās puses

Stiprās puses

Studiju programma ir aktuāla un atbilst LU stratēģijai un nozares attīstības tendencēm, jo tās izveidē ir iesaistīts plašs ekspertu loks gan no akadēmiskās vides, gan tautsaimniecības nozarēm.

Studiju programmas stiprā puse ir arī moderno tehnoloģiju pieejamība, jo studiju process notiks LU "Dabas mājā", kura aprīkojuma, iekārtojuma un vispārējās infrastruktūras ziņā ir paraugs, kur praktizēt reizē studiju programmas teorētiskās un praktiskās zināšanas.

Vājās puses

Pēc tikšanās ar darba devējiem un citām iesaistītajām pusēm, lai studējošie iegūtu ilgtspējīgu, kvalitatīvu un praktiski pielietojamu zināšanu bāzi, kā arī iemācītos nozarē nepieciešamo kritisko domāšanu, studiju procesā jāizmanto situāciju pētniecības spēles, un teorētiskās zināšanas ir jānodrošina arī ar radošām pieejām.

Ņemot vērā, ka darba vietas kļūst arvien tehnoloģiskāk attīstītas un darba vietas tehniskais nodrošinājums drošāks, ieteikums ir padziļinātāk apgūt atsevišķas darba vides jomas, piemēram, ergonomiskās darba vides riski un to novēršana.

II. Studiju programmas pārvaldība

Novērtējot kritēriju, lūdzam analizēt šādus aspektus:

- 1. Studiju programmas pārvaldības efektivitāte;*
- 2. Sabiedrības, tajā skaitā darba devēju, nozares darba devēju organizāciju un citu nozares organizāciju, iesaistes studiju programmas izveidē un turpmākajā pilnveidē raksturojums*
- 3. Studējošo iesaistes studiju programmas izveidē un turpmākajā pilnveidē (tajā skaitā augstskolas koledžas plānotais darbs ar studējošo aptauju rezultātiem) raksturojums*
- 2. Atbilstība Standartu un vadlīniju kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG) 1. daļai.*

Analīze

1. Studiju programmas pārvaldības efektivitāte.

Studiju programma dod iespēju iegūt profesionālā bakalaura grādu darba aizsardzībā un profesionālo kvalifikāciju "Darba aizsardzības vecākais speciālists". Pēc studijām absolvents var turpināt studijas LU vai Rīgas Tehniskajā universitātē, lai iegūtu profesionālo maģistra grādu darba aizsardzībā. LU piedāvā iespēju studentiem piedalīties zinātniskā darbā. Studiju programma ir vērsta ne tikai uz darba aizsardzības zināšanu apguvi, bet arī uz papildu zināšanu apguvi arodveselības jomā. Studiju programma organiski iekļaujas LU jau piedāvātajā programmu klāstā studiju virzienā "Iekšējā drošība un civilā aizsardzība". Nav pamata apšaubīt programmas direktores Ivetas Daugules kompetenci, kurai ir ne vien akadēmiskā, bet arī ievērojama praktiskā darba pieredze, strādājot par darba aizsardzības speciālistu. Kā ļoti pozitīvs aspekts minama studiju virziena vadītājas Dr. Ženijas Rojas bagātīgā akadēmiskā un praktiskā darba pieredze, nodrošinot šīs pieredzes pānesi, ne vien izstrādājot jaunizveidojamo studiju programmu, bet arī nākotnē, uzsākot programmas īstenošanu. Tāpat ļoti pozitīvs ir aspekts, ka studiju programmā tiek iekļauti temati, kas ļauj iepazīt un apgūt jaunus darba vides riskus, kas ir vēl maz zināmi darba vidē, piemēram, nanotehnoloģiju drošība.

LU ir izveidots kuratoru (akadēmiskais personāls) – mentoru (vecākosursos studējošie) – kursa vecāko dienests, tādējādi nodrošinot nepārtrauktu saikni starp studējošo un akadēmisko personālu un pastarpināti arī ar LU vadības līmeņa pārstāvjiem, attiecīgi ir

iespējams operatīvi identificēt studējošo problēmas, viedokli par studiju procesu un šos jautājumus risināt, nepārtraukti strādājot gan pie studiju procesa, gan studiju vides pilnveides.

LU paredz iespēju nākotnē studiju programmu īstenot arī angļu valodā, perspektīvā nodrošinot lielo uzņēmumu prasību piesaistīt darba aizsardzības speciālistus ar labām komunikācijas spējām angļu valodā un atbilstošām darba aizsardzības jomas zināšanām.

2. Sabiedrības, tajā skaitā darba devēju, nozares darba devēju organizāciju un citu nozares organizāciju, iesaistes studiju programmas izveidē un turpmākajā pilnveidē raksturojums. Eksperti izskatīja atbalsta vēstules, un tajās ir pausta pozitīva atsauksme par studiju programmas izveidi, saturu un lomu darba aizsardzībā. Latvijas Arodslimību ārstu biedrība pozitīvi novērtē arodveselības jautājumu akcentēšanu.

Pozitīva ir plašā nozares organizāciju un ekspertu loka iesaiste gan programmas kopējā saturā, gan profesionālo studiju kursu satura izstrādē, ko apliecināja arī darba devēju pārstāvji, tiekoties ar ekspertiem. Klātienēs tikšanās laikā arī darba devēji, piemēram, SIA "Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca", SIA "MK Safe" pārstāvji apstiprināja, ka ir iesaistējušies studiju programmas izstrādē. Darba devēji apliecina savu gatavību iesaistīties studiju programmas īstenošanā, esot vieslektoru statusā, iepazīstinot studentus ar darba aizsardzības jomas jaunumiem, kā arī piedāvājot prakšu vietas. Darba devējiem, strādājot kopā ar praktikantiem, ir iespēja novērtēt praktikanta teorētiskās un praktiskās sagatavotības līmeni, izvērtēt praktikanta zināšanas un sniegt priekšlikumus studiju satura pilnveidei.

Būtiska loma darba devēju iesaistei ir studentu kursa projektu un prakšu īstenošanai uzņēmumos, tādējādi nodrošinot sadarbību un studentu kompetenču attīstīšanu. Vienlaikus studiju kursu ietvaros plānoti arī mācību semināri valsts un privātajos uzņēmumos. Eksperti tikšanās laikā ar darba devējiem no "Rīgas piena kombināta" un "Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas" guva apstiprinājumu, ka uzņēmumi nodrošinās prakses vietas.

Jāņem vērā, ka sadarbībā ar nozaru ekspertiem nākotnē var izveidoties rutīna, tādēļ, nodrošinot prakses uzņēmumos, ir jāseko, lai prakse noritētu atbilstoši tās uzdevumiem. Tas ir panākams, aicinot prakses uzņēmumu vadību periodiski mainīt prakšu vadītājus, lai izbēgtu no formālas pieejas prakses vadībā un īstenošanā.

Pēc vizītes LU ir gūta pārliecība, ka studiju programma nodrošina Eiropas Padomes rekomendētos četrus augstākās izglītības uzdevumus:

- studentu sagatavošanu darba tirgus prasībām un savas turpmākās karjeras nodrošināšanu,
- sniedz atbalstu studentu personības attīstībai,
- nodrošina plašu un dziļu zināšanu bāzes radīšanu,
- sniedz atbalstu pētniecībai un inovācijai, tai skaitā sekmējot zināšanu un tehnoloģiju pānesi studiju procesā.

3. Studējošo iesaistes studiju programmas izveidē un turpmākajā pilnveidē (tajā skaitā augstskolas/ koledžas plānotais darbs ar studējošo aptauju rezultātiem) raksturojums.

LU, ievērojot demokrātijas un līdztiesības principus, visos studiju procesa posmos, sākot no uzņemšanas, beidzot ar noslēguma darbu, nodrošina reflektantu un studentu līdzdalību LU studiju procesa novērtēšanā. Fakultātes administrācija regulāri tiek ar studentu pašpārvaldi. Studenti viedokli pauž regulārās aptaujās (par uzņemšanas procesu, par studiju kursiem, par noslēguma darbu organizēšanu un par studiju programmu kopumā). Aptauju rezultāti tiek apspriesti katedru sēdēs, Studiju programmu padomē, fakultātes domes sēdēs un Senātā. Ar pieņemtiem lēmumiem tālāk tiek iepazīstināti gan studenti, gan docētāji. Jautājumus, kas skar studentu intereses, studentiem ir arī veto tiesības. Sarunās ar

prorektoru V. Siliņu un studiju virziena un studiju programmas vadību eksperti pārliecinājās, ka studentu dalība studiju pilnveidē notiek atbilstoši sniegtajai informācijai. LU nodrošina papildu studiju kursus, kuru izveidi piedāvā, pamatojoties uz studējošo aptaujām, un šie kursi ir par nelielu maksu (EUR 20). LU neizslēdz iespēju izvietot kursus e-vidē, ja šādam piedāvājumam būs pieprasījums.

4. Atbilstība Standartu un vadlīniju kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG) 1. daļai.

LU ir izstrādāta un saskaņā ar LU 30.01.2012. Senāta lēmumu ir stājusies spēkā un tiek īstenota LU Kvalitātes politika. Saskaņā ar šo politiku tiek nodrošināta saikne starp zinātni un studiju procesu, kas, īstenojot studiju programmas (t.sk. arī licencējamo programmu), tiek panākts, to saturā iekļaujot kursa darbu un studiju noslēguma darbu izstrādi, kas sevī ietver izziņas un pētnieciskā darba elementus. LU Kvalitātes politika ir izstrādāta saskaņā ar augstskolas stratēģiju un nodrošina nepārtrauktu augstskolas attīstību un virzību uz izcilību.

Studiju programma ir izstrādāta atbilstoši LU stratēģijai, atspoguļojot Eiropas Padomes augstākās izglītības uzdevumus, sagatavojot studentus darba tirgum un karjeras attīstībai, sniedzot atbalstu studējošā personības attīstībai, nodrošinot zināšanu un prasmju bāzes radīšanu, kā arī sniedzot atbalstu pētniecībai un nodrošinot zināšanu pārnēsi.

Studiju programmās ir formulēti sagaidāmie mācīšanās rezultāti. Studiju programmas tiek izstrādātas un aktualizētas, iesaistot studentus. Studiju programmu kursu saturs tiek izstrādāts atbilstīgi programmai izvirzītajam mērķim un plānotajiem studiju rezultātiem.

Studiju process tiek organizēts tā, lai studējošos aktīvi tajā iesaistītu, vienlaikus, sniedzot mācībspēku atbalstu, tiek veicināta studējošo patstāvība. Studējošiem ir iespēja iesaistīties studiju procesa pilnveidē.

LU akadēmiskā amata vietas ieņemšana notiek atklāta konkursa kārtībā. Docētāju loma ir būtiska, nodrošinot studiju un zinātnes vienotību, īstenojot uz studentiem centrētu studiju procesu, tāpēc LU piedāvā iespējas un mudina mācībspēkus pilnveidot savu profesionalitāti, veicina zinātnisko darbību. LU nodrošina mācībspēku kompetences pilnveidi, piedāvājot dažādas tālākizglītības programmas, veicinot akadēmiskā personāla koleģiālo mācīšanos.

Viss studiju process, sākot ar imatrikulāciju un līdz eksmatrikulācijai, tiek detalizēti reglamentēts LU iekšējos normatīvajos aktos, kas ir izstrādāti saskaņā ar LR un ES normatīvo bāzi, tādējādi nodrošinot kvalitatīvas studijas, iespēju iegūt kvalitatīvu augstāko izglītību, kā arī vienlīdzīgu attieksmi pret visiem studējošiem. Studiju procesa īstenošanā tiek iesaistīts atbilstošs vēlētais akadēmiskais personāls, kā arī vieslektori.

LU nepārtraukti izvērtē īstenotās studiju programmas, lai pārliecinātos, ka izvirzītie mērķi tiek sasniegti un tie atbilst studentu un sabiedrības vajadzībām. Studiju programmu regulārā pārskatīšanā tiek iesaistīti darba devēji, studenti (izvērtētas studentu vajadzības un apmierinātība) un akadēmiskais personāls. Programmas izvērtēšanas rezultāti tiek publicēti ikgadējo studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumos.

Akadēmiskais un vispārējais personāls veicina studējošo informētību par pieejamajiem atbalsta pasākumiem studijās, par mobilitātes iespējām. Plānojot un īstenojot studiju resursus un atbalstu studentiem, tiek ņemta vērā gan studentu mērķgrupas daudzveidība (piemēram, studenti ar dzīves pieredzi, nepilna laika, strādājošie un ārzemju studenti), gan arī virzība uz studentcentrēto mācīšanos un elastīgu mācīšanas un mācīšanās veidu izmantošanu. Studijām un pētniecībai ir moderna infrastruktūra, kā arī pieejama bibliotēka un zinātniskās datu bāzes.

Informācija par LU īstenoto studiju procesu un zinātnisko darbību tiek publicēta LU mājas lapā, kā arī medijos, un šī informācija ir pieejama jebkuram interesentam. LU savā darbībā

ievēro LR noteikto ārējo regulējumu augstākās izglītības cikliskai ārējai kvalitātes nodrošināšanai saskaņā ar ESG. LU piedalās cikliskā ārējās kvalitātes nodrošināšanas procesā, kur tiek ņemtas vērā Latvijas augstākās izglītības iestādēm noteiktās prasības. Kvalitātes nodrošināšana LU ir nepārtraukts process, kas nenoslēdzas ar ārējo novērtējumu, bet gan nodrošina, ka ārējo ekspertu ieteikumi pēc iepriekšējās ārējās kvalitātes nodrošināšanas tiek ņemti vērā, katru gadu tiek izvērtēta studiju procesa kvalitāte, un vērtējums atspoguļots studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumos.

Secinājumi, norādot stiprās un vājās puses

Stiprās puses

Studiju programmas pārvaldība ir vērtējama ka efektīva, jo tajā ir iesaistīta ne vien programmas direktore, bet arī studiju virziena vadītāja, kā arī studējošie. Studiju programma pēc studentu pieprasījuma paredz arī papildu iespējas programmas satura apguvei, izmantojot papildu studiju kursus.

Saskaņā ar LU Kvalitātes politiku LU tiek nodrošināta saikne starp zinātni un studiju procesu, kas, īstenojot studiju programmas (t.sk. arī licencējamo programmu), tiek panākts, to saturā iekļaujot kursa darbu un studiju noslēguma darbu izstrādi, kas savukārt ietver izziņas un pētnieciskā darba elementus.

Studiju process nepārtraukti tiek pilnveidots saskaņā ar studējošo ieteikumiem, kā arī darba devēju rekomendācijām.

Vājās puses

Vājā puse ir iespējamā rutīna nākotnē, kas var iestāties, sadarbojoties ar nozaru ekspertiem. Tādēļ arī turpmāk ne mazāk liela nozīme ir aktīvai komunikācijai ar nozares ekspertiem, lai gadījumos, kad nepieciešamas korekcijas programmas vai studiju kursu saturā, tās operatīvi ieviestu.

Darba devēju atsauksmes iespējams saņemt, izveidojot un izsūtīt elektronisku anketu vai rīkojot tikšanās ar darba devējiem.

III. Studiju programmas resursi un nodrošinājums

Studiju programmas īstenošanai paredzētie resursi un nodrošinājums (arī filiālēs un tālmācības studiju formā, ja piemērojams) ir atbilstošs kvalitatīva, mūsdienu nozares tendencēm atbilstoša studiju procesa īstenošanai.

Novērtējot kritēriju, lūdzam analizēt šādus aspektus:

1. *Finanšu nodrošinājums;*
2. *Mācībspēku¹ nodrošinājums;*
3. *Iesaistīto struktūrvienību un nepieciešamā palīgpersonāla atbalsts;*
4. *Infrastruktūras un materiāltehniskais nodrošinājums;*
5. *Informatīvais nodrošinājums;*
6. *Metodiskais nodrošinājums.*

Analīze

1. Finanšu nodrošinājums.

Programmā pašlaik nav plānotas budžeta vietas, līdz ar to ir plānoti tikai ieņēmumi no studiju maksas, kas praktiski visi tiks novirzīti kvalitatīva mācību procesa nodrošināšanai.

¹ Šajā dokumentā lietotais termins "mācībspēki" ir attiecināms uz attiecīgās augstskolas/ koledžas akadēmisko personālu un viesprofesoriem, asociētajiem viesprofesoriem, viesdocentiem, vieslektoriem un viesasistentiem.

Pilna laika studiju maksa 2019/2020.gadam ir plānota EUR 1500 gadā, kas atbilst studiju programmas pašizmaksas aprēķinam, bet studiju maksa nepilna laika studijām – EUR 1330 gadā. Aprēķini ir redzami programmas raksturojuma 1.tabulā *Profesionālās bakalaura programmas "Arodveselība un drošība darbā" izmaksu aprēķins*.

2. Mācībspēku nodrošinājums.

Pozitīvs aspekts ir tas, ka studiju programmas īstenošanā saskaņā ar 8.pielikumu (mācībspēku CV), ir augsts iesaistīto dažādu jomu zinātņu doktoru īpatsvars, turklāt liela daļa no šiem doktoriem LU ir vēlēti profesori un asociētie profesori, tādējādi apliecinot šo personu akadēmiskā un zinātniskā darba augsto kvalifikāciju. Ne mazāk pozitīvi vērtējama profesionāļu ar lielu profesionālo pieredzi kā vieslektoru iesaiste studiju programmas īstenošanā, tādējādi nodrošinot teorētisko zināšanu sasaisti ar praksi; turklāt akadēmiskā personāla un profesionāļu savstarpējā neformālā komunikācija nodrošina savstarpēju zināšanu un pieredzes pārnesi: praktiķis – zinātnieks, zinātnieks – praktiķis, paaugstinot kopējo studiju kvalitāti. Kā piemēru var minēt studiju kursa "Nanotehnoloģiju drošības" satura nodrošinātāju, mācībspēku un vadošo pētnieci Janu Andžāni, kura ir ārzemju latviete un šobrīd likumdošanas līmenī risina jautājumu par nanotehnoloģiju drošību.

3. Iesaistīto struktūrvienību un nepieciešamā palīgpersonāla atbalsts.

Studiju programmas īstenošanā iesaistītie mācībspēki ir izvēlēti atbilstoši to pieredzei attiecīgajā zinātņu jomā, pēc saistības ar profesionālo darba vidi jau esošā LU Ķīmijas fakultātes otrā līmeņa profesionālā maģistra programmai "Darba vides aizsardzība un ekspertīze", kas liecina par to, ka pasniedzējiem jau ir pieredze līdzīga profila studiju programmas īstenošanā. Papildus piesaistīti ir arī citu LU fakultāšu mācībspēki no Bioloģijas, Medicīnas, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu, Biznesa, vadības un ekonomikas, Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātēm un Fizikas, matemātikas un optometrijas fakultātes. Lai nodrošinātu programmas attīstību un lielāku sasaisti ar darba vidi, tās izstrādē iesaistījās un vieslektori būs nozares profesionāļi.

4. Infrastruktūras un materiāltehniskais nodrošinājums.

Studiju programmas īstenošanā ir iesaistītas LU struktūrvienības ar atbilstošu materiāltehnisko nodrošinājumu, turklāt šis nodrošinājums ir vērtējams kā ļoti labs un atbilstošs mūsdienu zinātnes un tehnoloģiju attīstības tendencēm. Studiju programmas satura apguvei studentiem ir nepieciešams izmēģināt un apgūt vides parametru mērīšanu, izpētīt un analizēt ēkas konstrukciju atbilstību ugunsdrošības un ergonomiskajiem aspektiem. Konkrētu studiju kursu ietvaros studējošajiem ir pieejamas moderni aprīkotas laboratorijas, mērinstrumenti, zinātniskās iekārtas un kompetents personāls. Kā ļoti pozitīvs aspekts minama LU vadības stratēģija – jebkuras fakultātes/katedras aprīkojums zinātniskajam vai mācību darbam ir pieejams jebkuram studentam/akadēmiskajam personālam/pētniekam, turklāt sarežģītu iekārtu uzraudzībai nodrošinot kompetentu palīgpersonālu.

Studējošiem ir pieejama moderni aprīkota bibliotēka un lasītava, zinātnisko rakstu datu bāzes, speciālā nozares literatūra.

Iepazīstoties ar tehnisko nodrošinājumu, ir gūta pārliecība, ka mācību tehniskā un laboratoriskā bāze ir atbilstoša studiju programmas apguvei, jo šis nodrošinājums ir praktisko zināšanu apguvei un dod iespēju piedalīties arī zinātniskā darbā.

5. Informatīvais nodrošinājums.

LU bibliotēka iekļauta LR Bibliotēku reģistrā, tā ir saņēmusi akreditācijas apliecību, un tai piešķirts valsts nozīmes bibliotēkas statuss. Bibliotēka piedāvā plašu informācijas resursu pieejamību atbilstoši studiju programmas apguvei gan papīra formātā, gan zinātnisko rakstu datu bāžu veidā, audio un arī video formātā.

Ir pieejamas jebkura no astoņām bibliotēku filiālēm, kuru krājums ir ap 1.7 miljoni informācijas resursu vienības.

Bibliotēkas telpām ir atvēlēta pietiekami vieta, telpas ir gaišas, tīras un ērtas, ir iekārtotas atsevišķas vietas individuāliem vai grupu darbiem, tā ir pieejama studējošajiem visu diennakti. Materiālu saņemšanas sistēma ir automatizēta un moderna. Studējošajiem pieejamajās datubāzes atbilstošajā jomā ir šādas: *Scopus*, *Web of Science*, *ScienceDirect*, *SpringerLink*, *Oxford Journals*, u.c. Bibliotēkā digitalizē izdevumus gan no bibliotēkas krājuma, gan klientu iesniegtajiem materiāliem. LU bibliotēka nodrošina visus digitalizācijas procesa posmus: skenēšanu, skenēto dokumentu apstrādi, arhīvdatņu, lietojumdatņu izveidi un ilgtermiņa saglabāšanu, un digitalizācijā tiek nodrošināta sekojoša infrastruktūra: skeneri "Bookeye 3", "Kabis", "Skyview" un "Epson GT-20000".

6. Metodiskais nodrošinājums.

LU normatīvie dokumenti nosaka, ka visos studijuursos ir jābūt izveidotiem kursiem e-vidē. e-kursi nodrošina pieeju lekciju materiāliem, arī saziņu ar studējošajiem kursa ietvaros, diskutēt par iesūtītajiem darbiem. Studējošie pēc studiju līguma parakstīšanas saņem piekļuvi LU informatīvajai sistēmai LUIS, kur var sekot saviem studiju rezultātiem (novērtējumi ir arī e-kursā), saņem visu studijām nepieciešamo informāciju. Tā kā LU Ķīmijas fakultātē jau vairāk kā 15 gadus tiek īstenotas darba aizsardzības programmas, tad LU ir daudz metodisko materiālu un literatūras, ko sagatavojuši programmas dibinātājs profesors V. Kaļķis, asociētā profesore Ž. Roja, asociētais profesors H. Kaļķis.

Secinājumi, norādot stiprās un vājās puses

Stiprās puses

Studiju programmas īstenošanai nepieciešamie resursi ir vērtējami kā atbilstoši, turklāt moderni un atbilstoši mūsdienu zinātnes un tehnikas sasniegumiem.

Studiju procesā studējošajiem ir iespēja tehnoloģijas ne vien iepazīt, bet arī ar tām strādāt. Tiek nodrošināts informatīvais nodrošinājums gan drukātā formā, gan IT resursi, pie tam diennakts pieejamība bibliogrāfijas krājumiem ir pozitīvs aspekts.

IV. Studiju programmas saturs un īstenošanas mehānisms

Studiju kursu saturs un studiju programmas plāns atbilst nozares prasībām un aktualitātēm. Paredzētais studiju programmas īstenošanas mehānisms (arī tālmācības studiju formā, ja piemērojams) atbilst studiju programmas izvirzītajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem, studentcentrētas izglītības principiem. Mācībspēku un studējošo zinātniskā darbība, pētniecība un/vai mākslinieciskā jaunrade ir saistīta ar studiju programmas mērķi un sasniedzamajiem rezultātiem, studiju kursu saturu.

Novērtējot kritēriju, lūdzam analizēt šādus aspektus:

1. Studiju programmas saturs;
2. Studējošo prakses nodrošinājums;
3. Studiju programmas īstenošanas mehānisms;
4. Zinātniskā darbība, pētniecība un/vai mākslinieciskā jaunrade.

Analīze

1. Studiju programmas saturs.

Studiju programmas saturs atbilst tās specifikai un LR izglītības saturu reglamentējošos standartos izvirzītajam apjomam (MK noteikumi Nr. 512., MK noteikumi Nr. 716). Vispārizglītojošo kursu saturs ir sasaistīts ar konkrētās jomas specifiku, līdz ar to šāda pieeja veicina vispārizglītojošo kursu apguvi. Speciālo kursu modulī iekļauto studiju kursu kredītpunktu apjoms ir pietiekams, un saturiski šie kursi noklāj visas galvenās jomas, kas jāpārzina kvalificētam darba aizsardzības speciālistam saskaņā ar 2011. gada 15. septembrī apstiprināto Darba aizsardzības vecākā speciālista profesijas standartu. Arī darba devēju pārstāvji atzinīgi novērtēja gan studiju programmā iekļauto speciālo kursu klāstu, gan konkrēto kursu ietvaros iekļautās tēmas. Saskaņā ar nozares ekspertu viedokli docējot nozares speciālos kursus, mācībspēkam vērtība ir jāpievērš ne vien kursu satura teorētiskajam izklāstam un izpratnes veidošanai par specifiskiem jautājumiem, bet būtiska ir arī praktisko kompetenču un prasmju apguve praktisko un laboratorijas darbu laikā ar mērķi studējošiem radīt izpratni ne vien par veicamā uzdevuma jēgu, bet arī nodrošinot patstāvīgi veikt praktiskus uzdevumus. Studiju plānā ir iekļautas tās profesionālās prakses. Studiju programmu plānots īstenot gan pilna laika, gan nepilna laika studijās. Studiju plāni ir loģiski izstrādāti, nodrošinot apgūstamo kursu pēctecību. Izskatot izvērtēšanai sākotnēji iesniegtos dokumentus, ir konstatētas tehniska rakstura neprecizitātes, bet šīs neprecizitātes tika novērstas 22.02.2019. iesniegtajā papildinformācijā, līdz ar to studiju plāns iebildumus nerada.

Ņemot vērā Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras izstrādātās risku attīstības tendences, studiju programmā ietvertas tēmas, kas sniedz studentiem padziļinātu ieskatu minētajos jautājumos. Piedāvāti studiju kursi, lai sniegtu izpratni par cilvēka fizioloģiju, biomehāniku, ergonomiku, psiho-emocionālajiem aspektiem darba vidē, par nanodrošību un jauno tehnoloģiju radītiem riskiem, bioloģiskajiem riskiem, ķīmiskajiem un fizikālajiem riskiem. Kursu saturā ir iekļauti arī pētnieciskā darba elementi, saturu veido arī studiju kursi, kas saistīti ar datu matemātisko apstrādi ("Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas", "Matemātika darba aizsardzības speciālistiem", "Statistikas pamati", "Fizika dabas zinātnēm", Kursa darbs (I; II; III), Prakses (I, II, III), diplomdarbs). Studējošie, apgūstot dažādus studiju kursus, apgūs arī iemaņas darbā ar zinātnisko rakstu datu bāzēm, iemācīsies atlasīt zinātnisko literatūru, to kritiski izvērtēt un izmantot atbilstoši pētnieciskā darba mērķim un pētnieciskajiem uzdevumiem. Tiekoties ar programmas īstenošanā iesaistītajiem mācībspēkiem, eksperti guva pārliecību, ka studējošiem tiks nodrošināta iespēja savlaicīgi uzsākt darbu pie bakalaura darba (kas ir uzskatāms par zemākā līmeņa zinātnisko darbu) izstrādes, lai šo darbu sekmīgi izstrādātu un aizstāvētu, iegūstot bakalaura grādu un profesionālo kvalifikāciju un iespējas studēt maģistratūrā.

2. Studējošo prakses nodrošinājums.

Studiju plānā iekļauto prakšu apjoms kredītpunktos atbilst 2014. gada 26. augusta Ministru kabineta noteikumos Nr. 512 "Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu" noteiktajām prasībām. Prakšu sadalījums studiju plānojumā iebildumus nerada. Katras konkrētās prakses saturs un sasniedzamie rezultāti ir izskaidroti prakses aprakstos, tostarp 11.03.2019. iesniegtajā papildinformācijā. Prakšu laikā studiju programmas direktora un prakses vadītāja atbildība ir nodrošināt, lai prakses vietas studējošiem tiek piemeklētas tā, lai studējošajam būtu iespēja izpildīt definētos prakses uzdevumus, tādējādi nostiprinot gan teorētiskās, gan praktiskās zināšanas, kas iegūtas, apgūstot teorētiskos studiju kursus.

3. Studiju programmas īstenošanas mehānisms.

Studiju programmā tiek uzņemti vidusskolas vai profesionālo izglītības iestāžu absolventi. Personas, kurām ir 1.līmeņa augstākā profesionālā izglītība darba aizsardzībā un profesionālā kvalifikācija "Darba aizsardzības speciālists", var uzsākt studijas, sākot ar 4. semestri vai 5.semestri pēc individuālā studiju plāna.

Studiju programmas kursu apraksti studentiem ir pieejami elektroniskā veidā LU informatīvajā sistēmā LUIS. Kursa aprakstos ir sniegts arī kursa docēšanas plānojums semestra garumā un kursa saturs un prasības kredītpunktu iegūšanai. Kursu apraksti ir sagatavoti atbilstoši LU Akadēmiskā departamenta prasībām un Augstskolu likumā noteiktajām prasībām, kā arī kursu apraksti tiek regulāri atjaunināti LUIS.

Eksperti guva pārliecību, ka izstrādātā studiju programma ir orientēta uz studentu zināšanu, prasmju un kompetenču pilnveidi atbilstoši profesijas standarta prasībām. Lai sasniegtu studiju programmas mērķus, tiek izmantotas dažādas metodes, piemēram, lekcijas, laboratorijas darbi, semināri, praktiskie darbi, individuālas diskusijas, kontroldarbi, ziņojumu prezentācijas, grupu darbs, patstāvīgs darbs, datu apstrāde u.c.

4. Zinātniskā darbība, pētniecība un/vai mākslinieciskā jaunrade.

Īstenojot studiju programmu, studējošie apgūš nepieciešamās kompetences, lai veiktu patstāvīgus uzdevumus ar zinātniskā darba elementiem (datu ievākšanas metodoloģija, datu ievākšana (mērījumu veikšana), datu apstrāde (mērījumu rezultātā iegūto datu apstrāde, to interpretācija un analīze). Zinātniskā darba pamati teorētiski tiek apgūti studijuursos "Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas", "Matemātika darba aizsardzības speciālistiem", "Statistikas pamati", "Fizika dabas zinātnēm", kā arī saistībā ar iegūstamo specialitāti visos speciālajosursos. Pētniecības jomā studenti praktizējas 3 profesionālajās praksēs, kā arī studiju laikā izstrādājot 3 kursa darbus, bet studiju noslēgumā - diplomdarbu. Paralēli studiju procesa ietvaros studējošie tiek motivēti darboties bibliotēkā un izmantot tās piedāvātās iespējas darbā ar zinātnisko resursu datu bāzēm.

Secinājumi, norādot stiprās un vājās puses

Stiprās puses

Studiju programma un tās saturs atbilst programmas mērķim un uzdevumiem, dodot iespēju sagatavot darba tirgū pieprasītus darba aizsardzības speciālistus. Studiju programmas īstenošanas mehānisms iebildumus nerada, LU saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem studējošos nodrošina ar prakses vietām, prakses uzdevumiem un prakses vadītāju. Tāpat studējošie tiek nodrošināti ar nepieciešamo zinātnisko infrastruktūru, lai sekmīgi izstrādātu un aizstāvētu bakalaura darbu. Zinātniskā darba elementus studējošie pakāpeniski apgūst visā studiju periodā gan teorētiski, gan praktiski iemācoties definēt pētāmo jautājumu un atbilstoši tam izstrādāt metodiku, ievākt reprezentatīvus datus, lai, tos apstrādājot, iegūtu pamatotu problēmas risinājumu.

Vājās puses

Kā vājā puse, izvērtējot ekspertiem iesniegtos materiālus, jānorāda, ka saskaņā ar tajos pausto informāciju nebija īstas pārliecības, kā praktisko darbu (t.sk. laboratorijas un semināru) ietvaros studējošiem tiks nodrošināta iespēja vēl vairāk apgūt praktiskās kompetences. Savukārt ekspertu un programmas izstrādātāju tikšanās laikā no klātesošajiem darba devējiem tika saņemts apliecinājums, ka viņi ir gatavi nodrošināt prakses vietas savos uzņēmumos, kur studējošie paaugstinās praktiskās kompetences, un ir jau noslēgti līgumi par prakses nodrošināšanu (SIA "BB Būve", SIA "Vides serviss", SIA "Agro Property Invest" u.c.).

V. Absolventu nodarbinātības perspektīvas

Absolventu nodarbinātības perspektīvas ir balstītas darba tirgus pieprasījumā, ko apliecina atbilstošās nozares darba devēji, kā arī atbilst vidējā un ilgtermiņa darba tirgus attīstības tendencēm un nākotnē nepieciešamajām prasmēm un kompetencēm.

Novērtējot kritēriju, lūdzam analizēt šādus aspektus:

- 1. Absolventu nodarbinātības perspektīvu atbilstība vidējā un ilgtermiņa darba tirgus un nozares pieprasījumam;*
- 2. Absolventu iegūto prasmju un kompetenču atbilstība vidējā un ilgtermiņa darba tirgus un nozares attīstības tendencēm.*

Analīze

1. Absolventu nodarbinātības perspektīvu atbilstība vidējā un ilgtermiņa darba tirgus un nozares pieprasījumam.

Saskaņā ar darba devēju pausto LR darba tirgū ir kompetentu darba aizsardzības speciālistu ar atbilstošu izglītību un kvalifikāciju trūkums. Par to liecina vakances darba tirgū - darba devēji meklē darba aizsardzības speciālistus, izmantojot dažādas pieejas, t.i., ievietojot sludinājumus darba vakanču e-portālos, piemēram, www.visidarbi.lv, gan izmantojot citu komunikāciju, t.sk. nosūtot pieprasījumus Latvijas Darba devēju konfederācijai un izmantojot arī augstākās izglītības iestāžu informāciju. Darba devēju darba vide attīstās, veidojas jauni uzņēmumi, notiek tehnoloģiju attīstība, un tas rada jaunus darba vides riskus, nosakot nepieciešamību pēc kvalificētiem darba aizsardzības speciālistiem. Daļa darba devēju darba aizsardzības jautājumu risināšanai izmanto ārpalpojums, piesaistot kompetentus darba aizsardzības speciālistus un kompetentas institūcijas. Šo ārpalpojumu sniedzēju lielais skaits - reģistrētas 76 kompetentās institūcijas un vairāk par 300 kompetentiem speciālistiem (<http://www.lm.gov.lv/lv/darba-devejiem/kompetentas-institucijas-kompetenti-specialisti>) - liecina par darba aizsardzības speciālistu pieprasījumu darba tirgū. Līdz ar to var apgalvot, ka pieprasījums pēc šīs studiju programmas absolventiem darba tirgū ir jau šobrīd, un prognozējams, ka nemazināsies arī vidējā termiņā.

Vērtējot šīs jomas speciālistu pieprasījumu darba tirgū ilgtermiņā, domājams, tendence, ka šie speciālisti būs pieprasīti, saglabāsies, jo nepieciešamību algot darba aizsardzības speciālistu vidējiem un lieliem uzņēmumiem nosaka likumdošana, turklāt attieksme pret darba aizsardzības jautājumu sakārtošanu mainās ne tikai darba devējiem, bet arī darba ņēmējiem. Darba devējs novērtē kvalificēta darba aizsardzības speciālista nozīmi un ieguldījumu, nosakot arī viņa atalgojumu. Vērtējot atalgojuma līmeni, izmantojot aptauju rezultātus, 2017. gadā tas bija robežās no 650 līdz 850 eiro, bet 2018. gadā atalgojuma līmenis ir mainījies un pieaudzis, un tagad lielajos uzņēmumos sasniedz arī 1000 eiro mēnesī.

Sabiedrībā un darba devēju vidē pieaug izpratne par darba aizsardzības nozīmi un lomu drošas darba vides radīšanā, kā arī par nepieciešamību veidot tādu darba vidi, kas nodrošina nodarbinātajiem darba apstākļus, lai saglabātu viņu veselību un atļautu strādāt konkrētā darba vidē ilgstoši, nodrošinot darba mūža paildzināšanos.

Līdz ar to mazinās formālā pieeja darba aizsardzības jautājumu risināšanā, kas ilgtermiņā pamato apgalvojumu, ka profesija 'Darba aizsardzības speciālists' būs pieprasīta.

2. Absolventu iegūto prasmju un kompetenču atbilstība vidējā un ilgtermiņa darba tirgus un nozares attīstības tendencēm.

LU studiju programmu “Arodveselība un drošība darbā” ir veidojusi, lai sniegtu studentiem zinātniski pamatotu padziļinātu izpratni par darba vides riskiem, to izcelsmi un teorētisko būtību, to ietekmi uz strādājošo drošību un veselību, pievērosoties darbiniekam kā centrālajam elementam darba aizsardzības sistēmā. Darba devēji novērtē programmas atbilstību un ir ieinteresēti piedāvāt prakses vietas savos uzņēmumos. Ņemot vērā, ka šīs programmas studenti būs ar vidējo izglītību un bez darba pieredzes, prakses vietas uzņēmumos ir ļoti būtisks aspekts, lai topošie darba aizsardzības speciālisti papildus teorētiskajām zināšanām iegūtu arī praktisko pieredzi uzņēmumos. Programmas novērtēšanas vizītē – tikšanās laikā ar uzņēmējiem Lienī Bergu, Darba aizsardzības daļas vadītāju SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīcā”, Jāni Saknīti, darba aizsardzības sistēmas vadītāju “Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā”, Jevgēniju Oboļēviču, vadītāju/ darba aizsardzības vecākais speciālists, kompetentajā institūcijā “Darba Aizsardzības Administrācija”, Ivetu Kalnīti, Personāla un kvalitātes departamenta direktori SIA “Grifs AG”, Māri Kaļķi, valdes locekli, SIA “MK Safe” - izteica vērtējumu, ka līdz šim ir saskārušies ar situāciju, ka topošiem darba aizsardzības speciālistiem nav pietiekošu praktisko darbu iemaņu, piemēram, nav apgūts darbs ar darba vides parametru mērierīcēm un nepieciešamās iemaņas darba devējam jā māca prakses laikā. Darba devēji arī izteica priekšlikumu, ka topošiem darba aizsardzības speciālistiem praktiskajos laboratorijas darbos ir jāapgūst praktiskās iemaņas ar dažādiem mēraparātiem. Tikšanās laikā darba devēji izteica pārliecību, ka savos uzņēmumos var nodrošināt nevis vienu, bet vairākas prakses vietas.

Pēc sarunas ar darba devējiem ir gūta pārliecība, ka darba aizsardzības speciālisti uzņēmumos ir nepieciešami un uzņēmējdarbības attīstība nodrošinās pietiekošu darba tirgu.

Secinājumi, norādot stiprās un vājās puses

Stiprās puses

Ir gūta pārliecība par studiju programmas absolventu nodarbinātības iespējām atbilstoši vidējā un ilgtermiņa darba tirgus un nozares pieprasījumam. Darba devēji ir ieinteresēti darba aizsardzības speciālistu piesaistīšanā savos uzņēmumos darba vides sakārošanā un uzraudzībā, kā arī piedāvā aktīvi iesaistīties prakses nodrošināšanā, piedāvājot vairākas prakses vietas vienā uzņēmumā. Darba devēji ir iepazinušies ar studiju programmu, kā arī ir izteikuši savus ierosinājumus studiju programmas papildināšanai, un ieteikumi ir ņemti vērā un iekļauti studiju programmā.

Vājās puses

Sarunā ar darba devējiem tika saklausītas bažas par studentu nepietiekošām praktiskām iemaņām darbā ar darba vides mēraparātiem. Savukārt laboratoriju apmeklējuma laikā tika gūts priekšstats, ka ir aprīkojums šo praktisko iemaņu apguvei (laboratorijā ekspertiem tika parādīti darba vides mēraparāti).

VI. Studiju programmas atbilstība normatīvo aktu prasībām

Nr.p.k.	Kritērijs	Atbilst	Neatbilst	Atbilst daļēji	Pamatojums
1.	Ja akadēmiskajā studiju programmā paredzēts, ka studēs mazāk nekā 250 pilna laika studējošo, ir saņemts attiecīgs Augstākās izglītības padomes atzinums atbilstoši Augstskolu likuma 55. panta otrajai daļai	Kritērijs netiek vērtēts, jo programma ir profesionālā bakalaura studiju programma			
2.	Dokumenti, kas apliecina, ka studiju programmas pārtraukšanas gadījumā augstskola vai koledža nodrošinās attiecīgās studiju programmas studējošajiem iespēju turpināt izglītības iegūvi citā studiju programmā vai citā augstskolā vai koledžā (finansiālais pamatojums vai līgums ar citu akreditētu augstskolu vai koledžu)	x			Līgums ar Rīgas Tehnisko universitāti (profesionālā bakalaura studiju programma "Drošības inženierija")
3.	Mācībspēku kvalifikācija atbilst studiju programmas īstenošanas nosacījumiem un prasībām, kas noteiktas normatīvajos aktos izglītības jomā, tajā skaitā akadēmiskās studiju programmas īstenošanā piedalās vismaz pieci profesori un asociētie profesori kopā, kuri ir ievēlēti akadēmiskajos amatos attiecīgajā augstskolā, izņemot Augstskolu likuma 55. panta otrajā daļā paredzētos gadījumus	x			Saskaņā ar 22.02.2019. papildinformācijā iesniegto 3. pielikumu programmas īstenošanā kopumā ir iesaistīti 4 profesori, 7 asociētie profesori un kopumā 25 zinātņu doktori
4.	Katram akadēmiskā personāla pārstāvim pēdējo sešu gadu laikā ir publikācijas recenzējamās izdevumos, tai skaitā starptautiskos (ja nostrādāts īsāks laikposms, publikāciju skaits ir proporcionāls nostrādātajam laikam) vai mākslinieciskās jaunrades sasniegumi (piemēram, izstādes, filmas, teātra izrādes un koncertdarbība), vai piecu gadu praktiskā darba stāžs (izņemot stāžu	x			Vēlētajam akadēmiskajam personālam šis kritērijs atbilst Saskaņā ar studiju programmas raksturojuma 9.pielikumu.

	studiju programmas īstenošanā) saskaņā ar Augstskolu likumu				
5.	Mācībspēku valodas prasmju līmenis atbilst vismaz B2 līmenim atbilstoši Eiropas Valodas prasmes novērtējuma līmeņiem (līmeņu sadalījums pieejams tīmekļvietnē www.europass.lv), ja studiju programmu vai tās daļu paredzēts īstenot svešvalodā				Kritērijs netiek vērtēts, jo programma tiks īstenota latviešu valodā
6.	Studiju programma atbilst valsts akadēmiskās izglītības standartam vai profesionālās augstākās izglītības standartam	x			Programma atbilst Ministru kabineta 2014. gada 26. augusta noteikumiem Nr. 512 "Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu"
7.	Ja pēc studiju programmas apgūšanas tiek piešķirta profesionālā kvalifikācija, programma atbilst profesiju standartam un profesionālajai kvalifikācijai atbilstošais profesijas standarts ir spēkā esošs	x			Programma atbilst "Darba aizsardzības vecākā speciālista" profesijas standartam saskaņā ar Ministru kabineta 2018. gada 9. oktobra noteikumiem Nr. 626 "Noteikumi par obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstu un tajā iekļauto profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību publicēšanas kārtību"
9.	Studiju kursu aprakstos iekļauta visa nepieciešamā informācija, un studiju kursu apraksti un studiju materiāli ir sagatavoti visās valodās, kurās studiju programma tiek īstenota	x			Aprakstos iekļauta informācija valsts valodā, un studiju materiāli ir atbilstoši, lai programmu sekmīgi īstenotu valsts valodā (22.02.2019. iesniegtās papildinformācijas 4. pielikums)
10.	Studiju līguma paraugs atbilst studiju līgumā obligāti ietveramajiem nosacījumiem	x			Pamatojoties uz Ministru kabineta 2007. gada 23. janvāra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 70 "Studiju līgumā obligāti

					ietveramie noteikumi” un 21.12.2018. iesniegtās informācijas 17. pielikumu
11.	Par studiju programmas apgūšanu izsniedzamā diploma un tā pielikuma paraugs atbilst kārtībai, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus	x			Pamatojoties uz 2013. gada 16. aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr. 202 “Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus” un 22.02.2019. papildinformācijā iesniegto 8. pielikumu

VII. Novērtējums

Ekspertu grupa, izskatot un izvērtējot LU studiju programmas raksturojumu, tā pielikumus, papildinformāciju, kā arī vizītes laikā augstskolā iegūto informāciju par LU profesionālo bakalaura studiju programmu “Arodveselība un drošība darbā”, nonāca pie šādiem secinājumiem:

I. Studiju programmas izveides pamatojums un atbilstība studiju virzienam un augstskolas stratēģijai:

Var secināt, ka licencēšanai pieteiktā studiju programma atbilst LU studiju virzienam un stratēģijai. Augstskola ir sniegusi pietiekamu pamatojumu studiju programmas izveides nepieciešamībai. To nodrošinot, tiks sasniegta studiju pēctecība, jo LU šajā virzienā jau īsteno pirmā līmeņa un maģistra studiju programmas. Studiju programma atbilst darba aizsardzības nozares tendencēm Eiropas Savienībā un Latvijā.

II. Studiju programmas pārvaldība:

No studiju programmas raksturojuma, kā arī informācijas, ko eksperti ieguva vizītes laikā LU, gūstams apstiprinājums tam, ka LU ar saviem resursiem un studiju sistēmu resursiem spēs nodrošināt pietiekami efektīvu studiju programmas pārvaldību. Studiju programma ir vērsta ne tikai uz darba aizsardzības zināšanu apguvi, bet arī uz papildu zināšanu apguvi arodveselības jomā. Pozitīvi ir tas, ka studiju programmā tiek iekļauti temati, kas ļauj iepazīt un apgūt jaunus darba vides riskus, piemēram, nanotehnoloģiju drošība. Darba devēji apliecina savu gatavību iesaistīties programmas īstenošanā vieslektoru statusā, iepazīstinot studējošos ar darba aizsardzības jomas jaunumiem, piedāvājot prakšu vietas, kā arī nodrošinot iespējas apmeklēt uzņēmumus mācību ekskursiju ietvaros un neliedzot šīs ekskursijas organizēt kā praktiskās nodarbības ražošanas apstākļos.

III. Studiju programmas resursi un nodrošinājums:

Studiju programmas īstenošanā ir augsts iesaistīto dažādu jomu zinātņu doktoru īpatsvars, turklāt liela daļa no šiem doktoriem LU ir vēlēti profesori un asociētie profesori, tādējādi apliecinot augstu šo personu akadēmiskā un zinātniskā darba kvalifikāciju. Programmas īstenošanā ir iesaistītas arī citas LU struktūrvienības ar atbilstošu materiāltehnisko nodrošinājumu (laboratoriju aprīkojums, mērinstrumenti, laboratorijas), turklāt šīs

nodrošinājums ir vērtējams kā ļoti labs un atbilstošs mūsdienu zinātnes un tehnoloģiju attīstības tendencēm. Konkrētu studiju kursu ietvaros studējošajiem ir pieejamas moderni aprīkotas laboratorijas, mērinstrumenti, zinātniskās iekārtas un kompetents personāls.

IV. Studiju programmu saturs un īstenošanas mehānisms:

Vispārīzglītojošo kursu saturs ir sasaistīts ar konkrētās jomas specifiku, līdz ar to šāda pieeja ir vērtējama kā ļoti pozitīva, turklāt veicina vispārīzglītojošo kursu apguvi. Speciālo kursu blokā iekļauto studiju kursu kredītpunktu apjoms ir pietiekams, un saturiski šie kursi noklāj visas galvenās jomas, kas jāpārzina kvalificētam darba aizsardzības speciālistam. Saskaņā ar nozares ekspertu viedokli, docējot nozares speciālos kursus, mācībspēkam jāpievērš uzmanība ne vien kursu satura teorētiskajam izklāstam un izpratnes veidošanai par specifiskiem jautājumiem, bet būtiska ir arī praktisko kompetenču un prasmju apguve praktisko un laboratorijas darbu laikā ar mērķi studējošiem radīt izpratni gan par veicamā uzdevuma jēgu, gan dodot iespēju patstāvīgi veikt praktiskus uzdevumus. Studiju programmu plānots īstenot gan pilna laika, gan nepilna laika studijās, un studiju plāni ir loģiski izstrādāti, nodrošinot apgūstamo kursu pēctecību.

V. Absolventu nodarbinātības perspektīvas:

Darba devēju darba vide attīstās, noris tehnoloģiju attīstība, radot jaunus darba vides riskus un nosakot nepieciešamību pēc kvalificētiem darba aizsardzības speciālistiem. Turklāt sabiedrībā attieksme pret darba aizsardzības jautājumiem mainās ne tikai darba devējiem, bet arī darba ņēmējiem. Daļa darba devēju darba aizsardzības jautājumu risināšanai izmanto ārpalpojuma pakalpojumus, tāpēc secināms, ka pieprasījums pēc šīs programmas absolventiem darba tirgū jau ir, un prognozējams, ka tas nemazināsies ne vidējā termiņā, ne ilgtermiņā.

VI. Studiju programmas atbilstība normatīvo aktu prasībām:

Studiju programmas saturs atbilst tās specifikai un LR izglītības saturu reglamentējošos standartos izvirzītajam apjomam (MK noteikumi Nr. 512., MK noteikumi Nr. 716). Vispārīzglītojošo kursu saturs ir sasaistīts ar jomas specifiku, veicinot vispārīzglītojošo kursu apguvi. Speciālo kursu modulī iekļauto studiju kursu kredītpunktu apjoms ir pietiekams, un saturiski šie kursi noklāj visas galvenās jomas, kas jāpārzina kvalificētam darba aizsardzības speciālistam, saskaņā ar 2011. gada 15. septembrī apstiprināto Darba aizsardzības vecākā speciālista profesijas standartu.

VIII. Rekomendācijas

Ievērojot ekspertu kopīgā atzinuma iepriekšējās daļās minētos ekspertu novērojumus un secinājumus, eksperti **rekomendē licencēt** LU profesionālo bakalaura studiju programmu "Arodveselība un drošība darbā".

Rekomendācijas pamatā ir ziņas, kas ietvertas studiju programmas raksturojumā, iesniegtā papildinformācija, kā arī ekspertu vizītes laikā LU iegūtā informācija.

Eksperti vēlas sniegt rekomendācijas izpildei īstermiņā līdz studiju programmas īstenošanas uzsākšanai un izpildei ilgtermiņā licencēšanai pieteiktās studiju programmas pilnveidei nākotnē.

Rekomendācijas izpildei īstermiņā:

Ekspertu **rekomendācijas** profesionālās bakalaura studiju programmas "Arodveselība un drošība darbā" **pilnveidei īstermiņā līdz studiju programmas īstenošanas uzsākšanai:**

1. Nodrošināt praktisko iemaņu apguvi laboratorijas un praktiskajos darbos, kas uzlabos studējošo zināšanas par darba vides kontrolei nepieciešamo mērinstrumentu darbību, papildinot studiju programmas saturu ar atbilstošām aktivitātēm.
2. Apkopot ieteikumus un rekomendācijas no darba devējiem, t.s. atbalsta vēstulēm un individuālajām sarunām, atbilstoši papildinot studiju programmas saturu.
3. Studiju kursu saturā ietvert situāciju simulācijas, modelējot ārkārtas situācijas, kuru laikā studējošajam jāpilda konkrēti uzdevumi, lai situāciju atrisinātu (piemēram, letāls nelaimes gadījums, darba aizsardzības speciālista rīcība, dokumentācijas noformēšana).
4. Studiju kursu saturā iekļaut tematus, kas ļautu studējošajiem paplašināt iemaņas kritiski domāt un pilnveidot komunikācijas/argumentācijas prasmes.
5. Studiju procesa dažādošanai izmantot situāciju pētniecības spēles un radošās pieejas arī teorētisko zināšanu apgūvē.
6. Studiju kursu aprakstos pārskatīt ieteicamās literatūras un informācijas avotu sarakstus, tos atjauninot un papildinot.

Rekomendācijas izpildei ilgtermiņā līdz studiju virziena akreditācijai:

1. Studiju programmas satura pilnveidei turpināt komunikāciju ar nozares ekspertiem un darba devējiem, rīkojot diskusijas un aptaujas par profesionālajās praksēs nosūtīto studentu sagatavotību un absolventu zināšanu un prasmju kvalitāti. Diskusijās un aptaujās saņemtos ieteikumus izvērtēt un iestrādāt studiju programmas saturā.
2. Sekot darba aizsardzības un arodveselības jomas attīstībai un studiju programmā iekļaut tematus, kas ļauj iepazīt un apgūt jaunus darba vides riskus, kas ir vēl maz zināmi darba vidē.
3. Regulāri aktualizēt studiju kursu saturu, tajos iekļaujot informāciju par jaunākajām tehnoloģijām, kas izmantojamas darba vides parametru noteikšanai un ar darba un cilvēka aizsardzību saistītu situāciju analīzei.

Ja ekspertu viedoklis par kādu no vērtēšanas kritērijiem atšķiras, lūdzam norādīt atšķirīgo viedokli

Eksperta vārds, uzvārds, atšķirīgais viedoklis, norādot vērtēšanas kritēriju un sniedzot pamatojumu